

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1944

N:o 14 – 16

Innehåll: N:o 14. Landskapslag om ändring av Ålands landstings den 3 juni 1927 fattade beslut om antagande av lagen angående kostnaderna för folkskolväsenet, given den 8 juni 1926.
N:o 15. Brandlag för landskommunerna i landskapet Åland.
N:o 16. Brandstadgå för landskommunerna i landskapet Åland.

N:o 14.

Landskapslag

om ändring av Ålands landstings den 3 juni 1927 fattade beslut om antagande av lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet, given den 8 juni 1926.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 23 mars 1944.

Utfärdad i Mariehamn den 12 maj 1944.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit att såsom landskapslagar gälla jämväl i landskapet Åland rikets

LAGAR

om ändring av lagen den 8 juni 1926 angående kostnaderna för folkskolväsendet, givna den 5 februari, den 21 april samt den 16 och den 30 juli 1943, dock sålunda att de befogenheter, vilka enligt nämnda lagar

Mariehamn den 30 november 1943.

ankomma å statsrådet och skolstyrelsen, skola, försåvitt de icke beröra grunderna för undervisningsväsendet, av landskapsnämnden utövas;

att med i lagarna omnämnda statsmedel och understöd skall förstås landskapets medel; samt

att 27 § i lagen av den 5 februari 1943, som erhållit ändrad lydelse i lagen av den 16 juli 1943, icke skall tillämpas.

På landstingets vägnar:

JULIUS SUNDBLÖM.

talman.

Johannes Holmberg
vicetalman.

Herman Mattsson
vicetalman.

L a g

om ändring av lagen angående kostnaderna för folkskoleväsendet.

Given i Helsingfors den 5 februari 1943.

I enlighet med Riksdagens beslut skola i lagen den 8 juni 1926 angående kostnaderna för folkskoleväsendet 7 och 9 §§, sistnämnda paragraf sådan den lyder i lagen den 30 december 1937, 10, 11, 14, 16 och 21 §§, sistnämnda paragraf sådan den lyder i lagen den 31 januari 1936, samt 27 och 28 §§ erhålla följande ändrade lydelse:

II KAP.

Folkskoleväsendet i landskommunerna.

7 §.

I penninglön tillkommer lärare vid högre folkskola:

a) grundlön: lärare, som är eller varit gift, är familjens huvudsakliga försörjare och har ett eller flere barn, 29.400 mark samt annan lärare 26.100 mark om året;

b) uppfostringsbidrag: där lärare är familjens huvudsakliga försörjare, 2.400 mark om året för varje barn under sju ton år, som han har att försörja, och beaktas härvid lärares samt makes barn och adoptivbarn;

c) ålderstillägg för fyraårsperiod, med fem procent av penninggrundlönen i gången och fem särskilda gånger.

Utöver förenämnda löneförmåner erlagges åt lärare vid högre folkskola, vars tjänsteort befinner sig på en i avseende å levnadskostnaderna jämförelsevis dyr ort, i dyrortstillägg 1.200, 900 eller 600 mark om året i enlighet med vad statsrådet faststäl-

ler. Dyrortstillägg erlagges ej åt lärare, som uppbär i 15 § 5 mom. nämnt tilläggsarvode.

Utvisar det officiella indexet, att levnadskostnaderna i jämförelse med prisnivån den 1 januari 1943 stigit avsevärt, kan åt lärare vid högre folkskola såsom tillägg till den ordinarie avlöningen inom gränserna för statsförslaget erläggas dyrtidstillägg.

9 §.

I penninglön tillkommer lärare vid lägre folkskola: grundlön lärare, som är eller varit gift, är familjens huvudsakliga försörjare och har ett eller flere barn, 20.700 mark samt annan lärare 19.200 mark om året samt uppfostringsbidrag, ålderstillägg och dyrortstillägg enligt samma grunder, som i 7 § beträffande lärare vid högre folkskola stadgas.

I det ovan i 7 § 3 mom. omförmälda fallet kan åt lärare vid lägre folkskola såsom tillägg till den ordinarie avlöningen inom gränserna för statsförslaget erläggas dyrtidstillägg.

10 §.

Lärare vid folkskola med förkortad lärokurs tillkommer samma naturaförmåner, grundlön, uppfostringsbidrag, ålderstillägg och dyrortstillägg som lärare i högre folkskola samt desutom i ersättning för längre undervisningstid 2.400 mark om året.

I det ovan i 7 § 3 mom. omförmälda fal-

let kan åt lärare vid folkskola med förkortad lärokurs såsom tillägg till den ordinarie avlöningen inom gränserna för statsförslaget erläggas dyrtidstillägg.

11 §.

För handhavande av föreståndarbefattning erlægges i arvode 900 mark och dessutom 150 mark för varje annan lärares klass om året.

14 §.

Lärare i slöjd och handarbete tillkommer i arvode 720 mark om året för veckotimme.

På grund av 24 § i lagen om läroplikt antagen lärare i slöjd och teckning åtnjuter samma löne- och pensionsförmåner som lärare vid högre folkskola.

III KAP.

Folkskoleväsendet i stadskommunerna.

16 §.

Beroende av de lokala förhållandena skall enligt klassificering, som av skolstyrelsen fastställs, lägsta årliga grundlön för lärare i stadskommun utgöra:

för vid högre folkskola anställd lärare, som är eller varit gift, är familjens huvudsakliga försörjare och har ett eller flere barn, i första klassen 41.700 mark och i andra klassen 39.300 mark;

för annan lärare vid högre folkskola i första klassen 37.200 mark och i andra andra klassen 35.100 mark;

för vid lägre folkskola anställd lärare, som är eller varit gift, är familjens huvudsakliga försörjare och har ett eller flere barn, i första klassen 35.100 och i andra klassen 33.000 mark; samt

för annan lärare vid lägre folkskola i första klassen 31.200 mark och i andra klassen 29.400 mark.

Dessutom tillkommer lärare uppfostringsbidrag enligt samma grunder som i 7 § stadgas för lärare vid högre folkskolor i landskommun, samt ålderstillägg för fyraårsperiod med fyra procent av penninggrundlönen i gången och fem särskilda gånger.

Likväl är stad berättigad att ordna lärarnas vid dess folkskolor avlöning också annorledes än här ovan är sagt, under förutsättning att avlöningen i sin helhet uppgår åtminstone till det minsta belopp, som lärare enligt 1 och 2 mom. i varje särskilt fall skulle tillkomma.

V KAP.

Särskilda föreskrifter.

21 §.

Mot de löneförmåner, som i II och III kapitlet angivas, är lärare vid lägre folkskola och fortsättningsklasser pliktig att meddela undervisning högst tjugofyra veckotimmar samt lärare vid högre folkskola och folkskola med förkortad lärokurs högst trettio veckotimmar. För därutöver tillkommande övertimmar skall lärare i landskommun av staten erhålla ersättning med 720 mark för veckotimme samt för övertimmar, som föranletts av fortsättningsundervisning, med 900 mark för veckotimme.

27 §.

Uppfostringsbidrag erlægges från början av månaden näst efter den, under vilken lärare vunnit rätt därtill, och skall ansökan

därom jämte bevis över sökandens rätt till uppfostringsbidrag inlämnas till folkskolans direktion.

28 §.

Ordinarie lärare vare efter 30 års lärarverksamhet och uppnådd 60 års ålder vid avgång från tjänsten berättigad att för sin återstående livstid erhålla årlig pension av staten, nämligen:

lärare vid högre folkskola och folkskola med förkortad lärokurs 20.000 mark; samt lärare vid lägre folkskola 13.200 mark.

Adrager sig därförinnan ordinarie eller icke fast anställd kompetent lärare obotlig sjukdom eller befinnes han utan eget förvållande eljest hava blivit oförmögen att handhava sin tjänst, skall honom, då han avgår från tjänsten, beviljas ett årligt livstidsunderstöd, motsvarande för den, som varit fem år i tjänst, en fjärdedel av ovan-

Helsingfors den 5 februari 1943.

Republikens President

R I S T O R Y T I .

Undervisningsminister **A n t t i K u k k o n e n .**

L a g

om ändring av lagen angående kostnaderna för folkskoleväsendet.

Given i Helsingfors den 21 april 1943.

I enlighet med Riksdagens beslut skall 23 § lagen den 8 juni 1926 angående kostnaderna för folkskoleväsendet, sådan den lyder i lagen den 17 april 1931, erhålla följande ändrade lydelse:

23 §.

Åt lärare, vars tjänst indrages, skall erläggas lön å indragningsstat till ett belopp, som under första året efter tjänstens indragning motsvarar åt honom i tjänsten er-

lagd penninglön och därefter ett belopp, motsvarande det understöd ur statsmedel, som enligt 28 § 2 mom. tillkommer folkskollärare på grund av de tjänsteår han innehar den dag, då tjänsten indrages. Dock upphör denna rättighet, i fall läraren förflyttas eller utses till annan folkskollärartjänst eller blir innehavare av statstjänst eller fast befattning, eller om han vägrar att interimistiskt, tills han kan förflyttas till ordinarie tjänst, i samma kommun mota för honom lämpad annan lärartjänst, som kommunen erbjuder honom.

För den tid lärare temporärt handhar dylik tjänst eller befattning, må åt honom erläggas lön å indragningsstat endast för såvitt den överstiger lönen för handhavandet av sagda tjänst eller befattning.

Helsingfors 21 april 1943.

Republikens President

RISTO RYTI.

Undervisningsminister **Kalle Kauppi.**

L a g

om ändring av lagen angående kostnaderna för folkskoleväsendet.

Given i Helsingfors den 16 juli 1943.

I enlighet med Riksdagens beslut skall 27 § lagen den 8 juni 1926 angående kostnaderna för folkskoleväsendet, sådan den lyder i lagen den 5 februari 1943, erhålla följande ändrade lydelse:

27 §.

Högre grundlön erlægges från och med ingången av månaden näst efter första barnets födelse ända till slutet av lärarens

Lön å indragningsstat utbetalas på samma sätt som ordinarie lön. Förflyttar kommun icke innehavare av indragen tjänst till annan ledig tjänst i kommunen eller, om sådan icke finnes, icke omedelbart anmäler läraren hos skolstyrelsen för förflyttning till annan tjänst, upphör kommunens rätt att av statsmedel erhålla understöd till erläggande av lön å indragningsstat, såvida skolstyrelsen icke av särskilda orsaker därtill bifaller. Lag samma vare, såvida kommun icke temporärt erbjuder sådan innehavare av indragen tjänst, som ännu icke förflyttats till annan tjänst, för honom lämpad lärartjänst, då möjlighet härtill förefinnes.

tjänstetid, för såvitt han förblir sin familjs huvudsakliga försörjare, samt uppfostringsbidrag från och med första dagen i månaden näst efter den, under vilken lärare vunnit rätt därtill.

Under de förutsättningar, vilka stadgas i den härigenom ändrade 27 § lagen den 8 juni 1926 angående kostnaderna för folkskoleväsendet, må även lärare, som i de-

ember 1942 enligt då gällande lag var berättigad till högre grundlön, erhålla högre grundlön, räknat från den 1 januari 1943 ända till utgången av sin tjänstetid.
Helsingfors den 16 juli 1943.

Republikens President

RISTO RYTI.

Undervisningsminister **Kalle Kauppi.**

L a g

om ändring av lagen angående kostnaderna för folkskoleväsendet.

Given i Helsingfors den 30 juli 1943.

I enlighet med Riksdagens beslut skall 20 § lagen den 8 juni 1926 angående kostnaderna för folkskoleväsendet erhålla följande ändrade lydelse:

20 §.

Elev i folkskola skall av kommunen under hela skolarbetsdagar erhålla en avgiftsfri måltid.

Elev i folkskola är skyldig att utom skolans arbetstid i skäligen befunden mån utföra arbete för odling och insamling av födoämnen till skolköket. Lärare i folkskola är skyldig att leda denna barnens verksamhet.

Barn till mindrebemedlade föräldrar böra av kommunen tilldelas beklädnads- och annan hjälp i sådan omfattning, att de icke av brist på sådan hindras i sin skolgång.

Bestämmelsen i 20 § 1 mom. av den härmedelst ändrade lagen den 8 juni 1926 angående kostnaderna för folkskoleväsendet skall verkställas successivt under förloppet

Helsingfors den 30 juli 1943.

Republikens President

RISTO RYTI.

Undervisningsminister **Kalle Kauppi.**

av fem år. Från och med ingången av höstterminen 1943 skall skolköksverksamheten genomföras, utom i de skolor, där sådan redan finnes, i samtliga folkskolor i stad och i de folkskolor på landsbygden, i vilka särskilt skolköksrum finnes. Under de följande åren skall landskommun öka antalet skolkök med lika många under varje läsår, så att skolkök finnes i samtliga skolor vid ingången av höstterminen 1948. Här stadgade skyldighet får av kommun uppfyllas även inom kortare tid.

I stad skall från och med ingången av höstterminen 1943 skolmåltid avgiftsfritt givas åt mindre bemedlade och mot betalning åt övriga elever. Under de fem närmast följande åren skall antalet avgiftsfria måltider gradvis ökas genom utdelande av sådana även åt merabemedlade elever, så att senast från och med ingången av höstterminen 1948 alla elever erhålla avgiftsfri bespisning.

N:o 15.

Brandlag

för landskommunerna i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 23 mars 1944.

Utfärdad i Mariehamn den 12 maj 1944.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit nedanstående

BRANDLAG

för landskommunerna i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

I KAP.**Allmänna bestämmelser.****1 §.**

Högsta uppsikten över brandväsendet i landskommunerna tillkommer landskapsnämnden.

Ordningsmyndigheterna på landet i landskapet äga jämväl vaka över att föreskrifterna rörande brandsäkerheten behörigen efterlevas.

2 §.

Det åligger varje landskommun att i enlighet med bestämmelserna i denna landskapslag och med stöd därav utfärdade föreskrifter hava behörig omsorg om brandskyddet.

II KAP.**Om brandmyndigheter i landskommunerna.****3 §.**

I varje kommun skall finnas en brandnämnd och en brandchef. Dock må brandnämndens åligganden, där sådant finnes

lämpligt, av kommunen uppdragas åt kommunalnämnden, som i sådant fall äger iakttaga vad om brandnämnd är stadgat.

Där så nödigt finnes, må inom kommun tillsättas flere brandnämnder och brandchefer med var sitt verksamhetsområde.

4 §.

Å brandnämnd ankommer att handhava den kommunala brandförvaltningen samt att övervaka, att brandväsendet inom dess verksamhetsområde behörigen upprätthålles och i ärendet gällande föreskrifter efterlevas ävensom att verka för brandskyddets befrämjande på orten.

Angående utseende av brandchef och dennes åligganden är särskilt stadgat.

5 §.

Brandnämnd utgöres av en ordförande och tre ledamöter samt tre ersättare, samtliga valda av kommunens fullmäktige. Åtminstone en av brandnämndens ledamöter skall vara en i byggnadsfacket inkommen person, där sådan finnes att tillgå inom kommunen.

6 §.

Brandnämndens ordförande, ledamöter och ersättare utses för tre år. Avgår någon av dessa, innan tiden för hans uppdrag är ute, väljes annan i hans ställe för den återstående tiden.

Angående valbarhet till och rätt till av-

sägelse från nämnda uppdrag gälle i tillämpliga delar vad om kommunalfullmäktige är stadgat.

7 §.

Brandnämnd utser årligen inom sig viceordförande. Äro både ordföranden och viceordföranden hindrade, utses ordförande för tillfället.

Brandnämnden sammanträder så ofta sådant erfordras samt särskilt, då landskapsnämnden, kommunalnämnden eller kommunens brandchef anser sådant erforderligt. Kallelse till sammanträde skall ledamöterna delgivas genom ordförandens försorg. Vid sammanträde skall föras protokoll.

Brandnämnd är beslutför, då förutom ordföranden minst två ledamöter äro närvarande.

Omröstningar i brandnämnd verkställas öppet. Såsom dess beslut anses den mening, som flertalet omfattat. Falla rösterna lika, avgör ordförandens röst.

8 §.

Brandchefen bör närvara vid brandnämndens sammanträden och äger därvid utöva yttrande- men icke rösträtt. Han äger på anhållan få sin mening till protokollet antecknad.

Brandnämnd må, då den anser sådant av behovet påkallat, sig till biträde inkalla sakkunniga. Dessa äga deltaga i brandnämndens överläggningar, men ej i fattande av beslut.

III KAP.

Om brandvården i landskommunerna.

9 §.

Kommun skall upprätthålla en i anseen-

de till ortsförhållandena tillräcklig brandstyrka av tillfredsställande sammansättning.

Den kommunala brandstyrkan kan utgöras antingen av avlönad personal eller av allmän brandkår, grundad på medborgerlig plikt.

Finnes i kommun frivillig brandkår, som på ett tillfredsställande sätt fullgör sin uppgift, må kommunen enligt landskapsnämndens prövning kunna befrias från upprätthållande av annan brandstyrka inom den frivilliga brandkårens verksamhetsområde.

10 §.

Vid ordnandet av eldsläckningsverksamheten i kommunen skall särskild omsorg ägnas brandskyddet å orter med tätare bosättning, såsom by, fabriks- och hamnområde samt villaområde. Där ortens omfattning, byggnadstätheten, byggnadssättet och övriga på eldfaran inverkan omständigheter sådant påkalla, kan landskapsnämnden förordna, att å dylik plats upprätthålles en särskild brandstyrka.

11 §.

Det åligger kommun att tillhandahålla den kommunala brandstyrkan sådana brand- och livräddningsredskap, som ortens elsäkerhet fordrar, ävensom att upplåta erforderliga redskapsrum. Därjämte bör inrättas en lämplig brandalarmanordning, varigenom brandstyrkan kan kallas till eldsläckningsarbete.

12 §.

Finnes vad i fråga om brandväsendet i kommun är gällande enligt denna landskapslag vara för någon kommun eller dess invånare alltför betungande eller eljest inbefatta längre gående krav än ortsförhållandena betinga, äge landskapsnämnden på kommunalfullmäktiges framställning för kommunen eller viss del därav härutinnan medgiva den befrielse eller lindring, som må prövas skälig.

IV KAP.

Om förebyggande av brandfara.

13 §.

Vid rådande stark blåst eller torra må eld icke uppgöras i skog eller i närheten av sådan, såframt tvingande behov icke föreligger.

Eld eller glödande föremål må ej heller i övrigt hanteras på sådant sätt eller under sådana förhållanden, att skogsbrand därav kan uppkomma.

Eld må icke uppgöras på annan tillhörig eller i annans besittning varande mark utan tillstånd eller tvingande nödvändighet.

14 §.

Innan eld uppgöres i skog eller så nära skog att elden lätt kan utbreda sig till densamma, böra genom uppgrävande av jord eller på annat sätt vidtagas sådana åtgärder, som kunna anses vara nödiga till hindrande av eldens spridning.

Före uppgörande av eld å sved eller kyttland bör meddelande härom tillställas rågrannarna och tillses, att erforderliga eldsläckningsredskap och så vitt möjligt även

vatten finnas på platsen samt till förekommande av eldens spridning övriga nödiga åtgärder vidtagas.

I skog eller dess närhet eller å sved eller kyttland uppgjord eld må ej lämnas utan nödig eftersyn, och skall eld, sedan den icke vidare behöves, omsorgsfullt släckas.

V KAP.

Särskilda bestämmelser.

15 §.

Vid större eldsvåda eller hotande större eldfara eller vid skogsbrand äro kommunerna skyldiga att på anhållan av lokal brand- eller ordningsmyndighet lämna varandra nödig handräckning vid eldsläckningsarbetet utanför eget område. För sådan hjälp skall utgivas skälig ersättning, vars belopp, därest kommunerna icke härom överenskomma eller kunna härom enas, faställes av landskapsnämnden.

Till följd av hjälpsändning får kommuns område icke lämnas utan skydd.

Är fara för brandkatastrof överhängande, äger lantrådet eller hans ställföreträdare föranstalta om utsändande av tillfällig hjälp till brandstället, och ansvarar landskapet i detta fall för alla av sådan åtgärd föranledda utgifter.

16 §.

Kan eldsläckningsväsendet inom något område anordnas mera verksamt och ändamålsenligt sålunda, att detsamma helt eller delvis ombesörjes genom grannkommunens försorg, må vederbörande kommuner här om överenskomma. Sådan överenskommel-

se skall för att bliva gällande genom åtgärd av den kommun, inom vilken området är beläget, underställas landskapsnämndens prövning och fastställelse.

17 §.

Skyldig att tjänstgöra i allmän brandkår, där kommun besluter att sådan skall uppställas, är i den ordning och med de undantag, som finnas särskilt stadgade, envar i kommunen bosatt arbetsför man, som fyllt 18 men icke 50 år.

Då större eldfara hotar, är envar i kommunen bosatt arbetsför man, som fyllt 18 men icke 50 år, skyldig att på kallelse av ortens brandchef biträda vid eldsläckningen.

Likaledes är vid brandstället närvarande arbetsför person pliktig att på anmodan av brandbefälet vid behov lämna handräckning vid eldsläckningsarbetet.

Jämväl andra personliga tjänstbarheter, som i brandsäkerhetens intresse prövas erforderliga, vare den enskilde skyldig utgöra på sätt därom är i landskapslag stadgat, så ock att tåla de inskränkningar i den personliga handlingsfriheten, som i sådant avseende kunna honom genom landskapslag påläggas.

18 §.

För olycksfall, som inträffat under släckningsarbete, skall ersättning ur landskapsmedel givas enligt samma grunder, som angående arbetares olycksfallsförsäkring är stadgat.

19 §.

Vid ansökan, fastställande och utbetalning av ersättning, som förutsättes i 18 §, lände i tillämpliga delar till efterrättelse,

vad om ersättning för i statens arbete inträffat olycksfall är stadgat.

Landskapets olycksfallsombudsman i dessa ärenden är den brandchef, som ledde det släckningsarbete, i vilket olyckan inträffade, och skall han i detta sitt uppdrag ställa sig till efterrättelse, vad om statens olycksfallsombudsman är stadgat. Om val av brandchef bör anmälan göras hos landskapsnämnden.

20 §.

Var, som på grund av olycksfall önskar ersättning ur landskapsmedel, inlämne där- om ofördröjligen skriftlig ansökan till vederbörande brandchef och foga vid ansökningen utredning om sin dåvarande arbetsförtjänst och om den av olyckan orsakade kroppsskadans beskaffenhet samt övriga för fastställandet av ersättningen nödiga handlingar.

Brandchefen skall ofördröjligen insända ansökningshandlingen jämte bilagor och eget utlåtande till landskapsnämnden.

21 §.

De närmare bestämmelser, som jämlikt 4 och 17 §§ i denna landskapslag skola särskilt utfärdas eller eljest äro av behovet påkallade i fråga om brandväsendets ordnande och handhavande, myndigheternas befogenheter och uppgifter på brandväsendets område, lokala föreskrifter angående brandväsendet samt brandsyne- och sotningsverksamheten, meddelas genom en av Ålands landsting antagen brandstadga.

22 §.

Vägrar avlönad kommunal brandkårs-

man att utföra, vad honom av förman be-
träffande tjänsten varder anbefallt, straf-
fes såsom i 23 § sägs.

Underlåter medlem av allmän brandkår
utan giltigt förfall att inställa sig vid öv-
ning eller eldsvåda eller vägrar han vid
sådant tillfälle utan skäl fullgöra honom
av förman i tjänsten givna befallning,
straffes såsom i 1 mom. är sagt.

23 §.

För brott mot denna landskapslag straf-
fes den skyldige såsom i rikets brandlag
för motsvarande fall är sagt.

24 §.

Över brandnämnds enligt denna land-
Mariehamn den 30 november 1943.

På landstingets vägnar:

JULIUS SUNDBLÖM.

talman.

Johannes Holmberg

vicetalman.

Herman Mattsson

vicetalman.

N:o 16.

Brandstadga

för landskommunerna i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 23 mars 1944.

Jtffärdad i Mariehamn den 12 maj 1944.

På framställning av Ålands landskaps-
nämnd har Ålands landsting antagit nedan-
stående

BRANDSTADGA

för landskommunerna i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut
stadgas:

skapslag eller brandstadga meddelade be-
slut må besvär anföras hos länsstyrelsen i
landskapet Åland inom trettio dagar efter
det besväranden av beslutet erhållit del.
Av länsstyrelsen eller landskapsnämnden
meddelat beslut överklagas inom trettio
dagar efter delfäendet hos Högsta förvalt-
ningsdomstolen.

25 §.

Å landskapsnämnden ankommer att efter
prövning medgiva kommun anstånd på viss
tid med ordnandet av dess brandväsende i
enlighet med föreskrifterna i denna land-
skapslag och brandstadgan.

I KAP.

Om brandordning och förvaltningen av brandväsendet.

1 §.

För landskommun skall finnas brandord-
ning, upptagande de föreskrifter, som anses

erforderliga beträffande kommunens brandväsende.

Brandordning antages av kommunalfullmäktige, och skall beslut härom för att vinna gällande kraft underställas landskapsnämndens fastställelse.

Vad sålunda stadgats skall äga tillämpning jämväl i fråga om ändring i, tillägg till eller upphävande av brandordning.

2 §.

Finnes inom kommun tätbebyggt område, såsom by, fabriks-, hamn- eller villaområde, skall för dylikt område i brandordning upptagas sådana särskilda bestämmelser, som ortens brandsäkerhet fordrar.

3 §.

Vid handhavandet av sina lagbestämda uppgifter å brandväsendets område ankommer det å brandnämnd i landskommun särskilt

att uppgöra förslag till brandordning samt brandväsendet rörande instruktioner och ordningsstadgar;

att årligen avgiva förslag till utgifts- och inkomststat för brandväsendet under det nästföljande året;

att till landskapsnämnden, kommunalfullmäktige samt kommunens myndigheter styrelser och nämnder avgiva utlåtande i brandväsendet rörande angelägenheter samt beträffande kommunala företag av betydelse för kommunens brandvård;

att hos vederbörande kommunala myndigheter göra de framställningar, som äro av behovet påkallade för brandskyddets befrämjande;

att då överträdelse av brandväsendet rörande föreskrifter ägt rum, söka åvåga-

bringa rättelse samt, då skäl därtill äro, anmäla förseelsen hos vederbörande åklagare, ävensom

att, där kommunens brandstyrka utgöres av allmän brandkår, periodvis verkställa utskrivning av tjänstgöringsskyldiga.

Närmare föreskrifter rörande brandnämndens åligganden skola meddelas i brandordningen.

II KAP.

Om brandstyrka och brandbefäl.

4 §.

I brandordningen skola meddelas föreskrifter angående den kommunala brandstyrkans sammansättning och åligganden samt angående ordnande av dess verksamhet. Finnes i kommunen allmän brandkår, skall i brandordningen upptagas bestämmelser angående sättet och ordningen för uttagande av tjänstgöringspliktiga och de omständigheter, som lända till befrielse från tjänstgöringsskyldigheten.

5 §.

Ledningen av landskommuns brandväsen skall handhas av brandchef. För att vid förfall för brandchefen inträda skall därjämte finnas en ställföreträdare för honom.

Brandchef utses av kommunalfullmäktige på förslag av brandnämnden. Övrigt brandbefäl tillsättes på brandchefens förslag av brandnämnden.

Om brandbefällets åligganden skola bestämmelser meddelas i brandordningen.

III KAP.

Om brandsyn.

6 §.

Allmän brandsyn skall inom varje kom-

mun årligen äga rum å tid och i den ordning, som av brandnämnden bestämmes. Om brandsyn skall kungöras på sätt därom i brandordningen föreskrives.

Extra brandsyn skall därjämte hållas när brandchefen så påfordrar.

7 §.

Brandsyn skall förrättas av en nämnd, bestående av två eller tre därtill lämpliga personer, som av brandnämnden utses. Till brandbefälet hörande personer kunna vara medlemmar i brandsynenämnd. Där så nödigt finnes, må inom kommun tillsättas två eller flere brandsynenämnder med var sitt verksamhetsområde. Vid syneförrättning äger brandförsäkringsinrättning, hos vilken inom kommunen belägen fastighet är försäkrad mot brandskada, rätt att vara tillstädes genom ombud, med befogenhet att göra erinringar men icke att deltaga i beslutet.

8 §.

Vid brandsyn skall undersökas, huruvida gällande föreskrifter i brandordningen för eldfarans avvärjande efterlevas samt huruvida å eldstad, mur, rör, tak, skorsten eller annorstädes finnes brist, som kan medföra eldfara.

Närmare bestämmelser därom, huru brandsyn förrättas och vilka byggnader, lägenheter m. m. böra synas, skola meddelas i brandordningen.

9 §.

Upptäckes eller iakttages vid brandsyn försummelse eller brist, varom i 8 § förmäles, skall fastighetens ägare eller annan, som saken rör, föreläggas att vidtaga rättelse inom viss lämplig tid. Är synnerlig brandfara för handen, äger brandsyne-

nämnden omedelbart vidtaga erforderliga åtgärder för farans avvärjande eller ock, med anlitan av handräckning av polismyndigheterna, förhindra begagnande av byggnad, rum, inrättning eller annat.

Efterkommes icke brandsynenämndens föreläggande eller förbud, äge brandsynenämnden om förhållandet genom brandchefen anmäla hos landskapsnämnden, å vilken det ankommer att genom lämpligt vite göra nämnden hörsammad.

10 §.

Uppdagat vid syn eller eljest förseelse, för vilken straff är stadgat, skall anmälan därom göras hos allmänna åklagaren.

11 §.

Byggnader, lägenheter, upplag och annat, som brandsyn avser, skola vara för vederbörande förrättningsmän tillgängliga å den för synen bestämda tid. Är extra brandsyn av tvingande skäl påkallad, vare förrättningsmännen berättigade att omedelbart och utan föregången anmälan vinna tillträde till platsen i och för syneförrättningens verkställande.

Tredskar någon att lämna förrättningsman tillträde till lägenhet eller annat, som skall undersökas, skall handräckning lämnas av polismyndigheterna.

12 §.

Vid brandsyn skall föras protokoll, vari bör antecknas vad vid synen iakttagits och de beslut, som i anledning därav fattats. Utdrag ur protokollet, såvitt detsamma rör fastighetsägare eller annan vederbörande, som vid synen ålagts utföra något, skall

vid synetillfället eller ofördröjligen tillställas denne.

Originalprotokollen skola förvaras hos brandchefen.

IV KAP.

Om sotning.

13 §.

Innehavare av byggnad, försedd med eldstad, vare skyldig att låta verkställa nödig sotning av rökledningarna.

I brandordningen skall intagas föreskrift därom, huru ofta sotning skall verkställas ävensom meddelas närmare bestämmelser, huru sotningsverksamheten i övrigt skall ordnas.

V KAP.

Angående eftergift i fråga om denna stadgas tillämpning inom kommunen.

14 §.

Finnes vad i fråga om brandväsendet i landskommuner är gällande enligt denna stadga vara för någon kommun eller dess invånare alltför betungande eller eljest inefatta längre gående krav än ortsförhållandena betinga, äge landskapsnämnden på kommunalfullmäktiges framställning för kommunen eller del därav härutinnan medgiva den befrielse eller lindring, som må prövas skälig.

VI KAP.

Om gemensam överledning på brandplatsen.

15 §.

Arbeta brandkårer från olika kommuner på samma brandplats, tillkomme ansvaret för släckningsarbetet och högsta ledningen på brandplatsen brandchefen i den kommun, där eldsvådan timar, eller ock dennes ställföreträdare. Dock må han överlämna

ledningen till chefen för ordinarie brandkår eller brandkårsavdelning, som sänts till undsättning, om denne härtill bifaller.

Oberoende av vad här ovan sägs vare landskapsnämnden berättigad om gemensam överledning å viss ort förordna efter som lämpligt prövas.

VII KAP.

Om vissa medborgerliga skyldigheter å brandväsendets område.

16 §.

Envar, som upptäcker eldsvåda eller fara därför, åligger att ofördröjligen varskoda dem, som äro utsatta för eldfaran, och övriga vederbörande samt att vid behov alarmera brandkåren ävensom att själv efter förmåga lämna den första hjälpen vid eldsläckningen.

Innehavare av telefon vare skyldig att genast telefonledes frambefordra inkommen brandanmälan samt att vid eldsvådettillfällen ställa telefonen till förfogande i och för alarmering och andra nödiga meddelanden.

Telefoncentral skall jämväl vid eldsvåda i trakten städse stå till förfogande i och för meddelanden, som avse brandfarans avvärjande och vad därmed har samband.

17 §.

Envar ägare av häst, motorfordon, båt eller annat transportmedel är pliktig att vid behov ställa dem jämte nödig personal till förfogande för släckningsarbete eller ock att med sådana transportmedel verkställa vattensläpning till brandplats. På sätt därom i brandordningen närmare stadgas.

All genom användning av i 1 mom. omförmälda medel och redskap uppkommen skada, som icke uppstått genom ägarens eller den forslandes tillskyndan, skall ägaren särskilt gottgöras, ävensom ägaren åsamkade direkta utgifter honom ersättas av vederbörande kommun.

18 §.

Vatten må av envar hämtas från enskilda tillhöriga brunnar eller andra vattensamlingar till eldsläckning och brandfaras avvärjande.

19 §.

Vid inträffande större eldsvåda är enskild ägare av brandredskap skyldig att på brandbefälets anmodan sända denna till brandplatsen för att begagnas vid eldsläckningen, såframt icke brandfara omedelbart hotar ägarens egendom.

20 §.

På brandplats och i dess omgivning är brandchefen berättigad att låta spränga eller riva hus eller stängsel, nedhugga motliggande skog, anlägga moteld, gräva diken eller vidtaga annan åtgärd, som för släcknings- och räddningsarbetets skyndsamma utförande är av nöden.

Närmare föreskrifter härom skola intagas i brandordningen.

21 §.

Ägare av fastighet, där eldsvåda timat,

Mariehamn den 30 november 1943.

På landstingets vägnar:

JULIUS SUNDBLOM.

talman.

Johannes Holmberg
vicetalman.

Herman Mattsson
vicetalman.

är pliktig att för eftersläckning, röjning och andra efter branden nödiga arbeten, som ej höra till brandkårens åligganden, tillhandahålla erforderlig arbetsstyrka, vid påföljd för uraktlåtenhet därutinnan, att brandbefälet på ägarens bekostnad anskaffar det behövliga manskapet.

VIII KAP.

Särskilda bestämmelser.

22 §.

Den, som bryter mot vad i 13, 16, 17 eller 19 §§ finnes stadgat, straffes såsom i 57 § av rikets brandlag sägs.

23 §.

Polismyndigheterna skola inom sitt verksamhetsområde lämna de kommunala brandmyndigheterna handräckning vid brandväsendets behöriga upprätthållande och, när missförhållanden iakttagas, därom ofördröjligen underrätta brandbefälet.

24 §.

I brandordningen må närmare bestämmelser meddelas om allmänna försiktighetsmått till förebyggande av eldsvåda.

Likaledes må i brandordningen upptagas föreskrifter angående de särskilda anordningar för eldsäkerhetens tryggande och räddningsarbetets underlättande, vilka äro erforderliga med avseende å boningshus i två eller flere våningar, uppförda helt och delvis av icke brandfritt ämne.

